

INFORMARE

privind instituirea canalului intern de raportare la nivelul Inspectoratului Școlar Județean Mureș, conform Legii nr. 361/2022 privind protecția avertizorilor în interes public

În acord cu dispozițiile Legii nr. 361/2022 privind protecția avertizorilor în interes public, Inspectoratul Școlar Județean Mureș a operaționalizat canalul intern de raportare pentru persoanele denumite generic avertizori în interes public. Legea nr. 361/2022 privind protecția avertizorilor în interes public constituie cadrul general în materia protecției persoanelor care raportează încălcări ale legii, care s-au produs sau care sunt susceptibile să se producă, în cadrul autorităților, instituțiilor publice, altor persoane juridice de drept public, precum și în cadrul persoanelor juridice de drept privat.

Legea reglementează procedura de primire, de examinare și soluționare a raportărilor, drepturile și obligațiile persoanelor care efectuează raportări sau divulgă public informații privind încălcări ale legii, măsurile de protecție a acestora, obligațiile autorităților, instituțiilor publice, altor persoane juridice de drept public, precum și persoanelor juridice de drept privat, drepturile persoanelor vizate, precum și atribuțiile autorităților competente.

Avertizorii în interes public sunt persoanele fizice care efectuează o raportare sau divulgă public informații referitoare la încălcări ale legii, precum și informații cu privire la încercări de a ascunde astfel de încălcări, care s-au produs sau care sunt susceptibile să se producă în cadrul autorităților, instituțiilor publice, persoanelor juridice de drept public sau privat, în care lucrează sau a lucrat avertizorul în interes public sau cu care acesta este sau a fost în contact prin intermediul activității sale.

De asemenea, pot efectua raportări privind încălcări ale legii și:

- Persoanele ale căror raporturi de muncă nu au început încă și care efectuează raportări sau divulgă public informații privind încălcări ale legii obținute în timpul procesului de recrutare sau altor negocieri precontractuale ori în cazul în care raportul de muncă sau raportul de serviciu a încetat, precum și persoanele care raportează sau dezvăluie public informații privind încălcări ale legii în mod anonim;
- Persoanele care desfășoară o activitate independentă (în sensul art. 49 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene), acționarii și persoanele care fac parte din organul de administrare, de conducere sau de supraveghere al unei întreprinderi, inclusiv membrii neexecutivi ai consiliului de administrație, precum și voluntarii și stagiarilor remunerați sau neremunerați, orice persoană care lucrează sub supravegherea și conducerea persoanei fizice sau juridice cu care s-a încheiat contractul, a subcontractanților și a furnizorilor acesteia.

Informațiile referitoare la încălcări ale legii trebuie să fi fost obținute de avertizor în context profesional.

Contextul profesional este reprezentat de activitățile profesionale, actuale sau anterioare, de orice natură, remunerate sau nu, desfășurate de avertizor în cadrul autorităților, instituțiilor publice, altor persoane juridice de drept public, precum și în cadrul persoanelor juridice de drept privat, în

baza cărora acesta a putut obține informații referitoare la încălcări ale legii și poate suferi represalii în caz de raportare.

Obligația de a institui un canal intern

Conform art. 9 din Legea nr. 361/2022, obligația de a institui canale interne de raportare revine:

- Autorităților, instituțiilor publice, altor persoane juridice de drept public, indiferent de numărul de angajați, precum și persoanelor juridice de drept privat care au cel puțin 50 de angajați;
- Structurilor fără personalitate juridică ale autorităților și instituțiilor publice care au cel puțin 50 de angajați;
- Persoanelor juridice de drept privat care intră în domeniul de aplicare al actelor normative prevăzute în anexa nr. 3 din Legea nr. 361/2022 privind protecția avertizorilor în interes public, indiferent de numărul de angajați..

Canale de raportare

Persoanele care îndeplinesc calitatea de avertizori în interes public au la dispoziție următoarele modalități de raportare:

- 1) Canalul intern – instituit la nivelul autorităților, instituțiilor publice, persoanelor juridice de drept public sau privat (pentru mai multe detalii a se vedea Cap. III din Legea nr. 361/2022);
- 2) Canalul extern – reprezentat de Agenția Națională de Integritate (A.N.I.), precum și de alte entități care, potrivit dispozițiilor legale speciale, primesc și soluționează raportări referitoare la încălcări ale legii în domeniul lor de competență (pentru mai multe detalii a se vedea Cap. IV din Legea nr. 361/2022);
- 3) Divulgarea publică – presă, organizații profesionale, sindicale sau patronale, organizații neguvernamentale, comisii parlamentare sau prin punerea la dispoziție în orice mod în spațiul public a informațiilor referitoare la încălcări ale legii (pentru mai multe detalii a se vedea Cap. V din Legea nr. 361/2022).

Raportările privind încălcări ale legii se efectuează, în principal, prin intermediul canalelor interne de raportare existente. Avertizorul în interes public care efectuează o raportare privind încălcări ale legii poate alege, însă, între canalul intern de raportare și canalul extern de raportare.

La alegerea canalului de raportare avertizorul în interes public poate lua în considerare aspecte precum existența riscului de represalii, în cazul raportării prin canalele interne; imposibilitatea remedierii încălcării în mod eficace prin intermediul canalelor interne de raportare.

Raportarea anonimă și raportarea nominală

O persoană care efectuează raportări privind încălcări ale legii / un avertizor în interes public poate efectua raportarea nominal sau anonim. Din punct de vedere procedural, principalele diferențe între cele 2 modalități de raportare sunt:

- În cadrul unei raportări nominale există posibilitatea comunicării pentru a se clarifica anumite aspecte prezentate în raportare între avertizorul în interes public și persoana desemnată;
- Persoana care raportează încălcări ale legii în mod anonim nu poate beneficia de exonerare și protecție în conformitate cu prevederile Legii nr. 361/2022;

- Persoana care raportează încălcări ale legii în mod anonim nu poate fi înștiințată cu privire la înregistrarea raportării, progresul înregistrat și modalitatea de soluționare.

Canalul intern de raportare instituit la nivelul Inspectoratului Școlar Județean Mureș

Are drept scop facilitarea comunicării orale sau scrise de informații referitoare la încălcări ale legii în cadrul acestei instituții și poate fi folosit prin următoarele modalități:

- prin e-mail, la adresa securizată avertizor.integritate@edums.ro;
- prin intermediul serviciilor poștale la adresa Inspectoratului Școlar Județean Mureș, str. Victor Babeș, nr.11, Târgu Mureș, jud. Mureș. Plicul ce conține documentele aferente raportării va fi sigilat, fără a fi trecute pe plic datele de identificare ale avertizorului (acestea fiind menționate în cuprinsul raportării nominale), având înscrisă mențiunea: „Raportare conform prevederilor Legii nr. 361/2022 privind protecția avertizorilor în interes public”;
- personal, prin prezența la sediul Inspectoratului Școlar Județean Mureș, str. Victor Babeș, nr.11, Târgu Mureș, jud. Mureș, etaj 1, birou 110 (cu programare prealabilă efectuată la adresa de e-mail indicată anterior).

- Aspectele prezentate vor fi consemnate de către persoana desemnată într-un proces-verbal, sub rezerva exprimării consimțământului avertizorului în interes public.

- Persoana desemnată oferă avertizorului în interes public posibilitatea de a verifica, de a rectifica și de a-și exprima acordul cu privire la procesul-verbal, prin semnarea acestuia. În lipsa consimțământului, avertizorul în interes public va fi îndrumat să formuleze solicitarea în scris, pe suport de hârtie, sau în format electronic, la adresa de e-mail dedicată.

NOTĂ: În situația avertizărilor transmise în format electronic, prin e-mail, avertizorul primește o confirmare electronică de la ISJ Mureș.

Avertizorul în interes public poate solicita, prin intermediul adresei de e-mail securizate avertizor.integritate@edums.ro, stadiul de soluționare a raportării transmise.

Ce trebuie să cuprindă raportarea?

Raportarea cuprinde, cel puțin, următoarele:

- Numele și prenumele;
- Datele de contact ale avertizorului în interes public;
- Contextul profesional în care au fost obținute informațiile;
- Persoana vizată, dacă este cunoscută;
- Descrierea faptei susceptibile să constituie încălcare a legii în cadrul entității publice sau private;
- Probele în susținerea raportării;
- Data și semnătura avertizorului.

Prin excepție, raportarea care nu cuprinde numele, prenumele, datele de contact sau semnătura avertizorului în interes public se examinează și se soluționează în măsura în care conține indicii referitoare la încălcări ale legii.

Condițiile instituite de lege pentru a beneficia de protecție

Pentru a beneficia de măsurile de protecție prevăzute de lege, avertizorul în interes public trebuie să întrunească cumulativ următoarele condiții (pentru mai multe detalii a se vedea Cap. VI din Legea nr. 361/2022):

- a) să fie una dintre persoanele care efectuează raportări potrivit prevederilor legale și care a obținut informații referitoare la încălcări ale legii într-un context profesional;
- b) să fi avut motive întemeiate să creadă că informațiile referitoare la încălcările raportate erau adevărate la momentul raportării;
- c) să fi efectuat o raportare internă, o raportare externă sau o divulgare publică.

Pentru a beneficia de măsurile reparatorii, avertizorul în interes public trebuie să îndeplinească cumulativ condițiile de mai sus, precum și condiția ca represaliile să fie consecința raportării efectuate.

Măsurile de protecție, de sprijin și cele reparatorii se aplică și:

- a) facilitatorilor;
- b) persoanelor terțe care au legături cu avertizorul în interes public și care ar putea să sufere represalii într-un context profesional, cum ar fi colegi sau rude ale acestuia;
- c) persoanelor juridice deținute de către avertizorul în interes public sau pentru care avertizorul în interes public lucrează sau cu care are alte tipuri de legături într-un context profesional;
- d) avertizorului în interes public care, în mod anonim, a raportat sau a divulgat public informații referitoare la încălcări, dar este ulterior identificat și suferă represalii;
- e) avertizorului în interes public care efectuează raportări către instituțiile, organele, oficiile sau agențiile competente ale Uniunii Europene.

Natura acțiunilor subsecvente care pot fi întreprinse în vederea soluționării raportărilor

În vederea soluționării raportării, acțiunile subsecvente sunt reprezentate de orice acțiune întreprinsă de către destinatarul unei raportări interne sau de către autoritatea competentă în vederea soluționării raportării și, acolo unde este cazul, a remedierii încălcării raportate.

La nivelul Inspectoratului Școlar Județean Mureș au fost desemnate persoane responsabile cu atribuții în ceea ce privește primirea, înregistrarea, examinarea, efectuarea de acțiuni subsecvente și soluționarea raportărilor interne.

În situația în care Inspectoratul Școlar Județean Mureș primește o raportare privind încălcări ale legii pentru care competența de examinare, de efectuare a unor acțiuni subsecvente și de soluționare revine în sarcina altei autorități, redirectionarea se realizează cu păstrarea garanțiilor privind confidențialitatea și integritatea.

În ceea ce privește îndeplinirea responsabilităților ce decurg din punerea în aplicare a prevederilor Legii nr. 361/2022 privind protecția avertizorilor în interes public, persoanele desemnate se subordonează exclusiv inspectorului școlar general.

Gestionarea raportărilor se realizează cu păstrarea confidențialității asupra identității avertizorului în interes public și a informațiilor care ar permite identificarea directă sau indirectă a acestuia, cu excepția situației în care avertizorul își exprimă consimțământul expres în vederea divulgării acestor informații.

Obligația de a păstra confidențialitatea se menține și în cazul în care raportarea ajunge din eroare la o altă persoană din cadrul instituției, alta decât persoana desemnată. În acest caz, raportarea este înaintată, de îndată, persoanei desemnate.

Identitatea avertizorului în interes public și informațiile care ar permite identificarea directă sau indirectă a acestuia pot fi divulgate numai în cazul existenței unei obligații impuse de lege, cu respectarea condițiilor și a limitelor prevăzute de aceasta. În acest caz, avertizorul în interes public este informat, anterior, în scris, cu privire la divulgarea identității și a motivelor divulgării datelor

confidențiale în cauză. Obligația nu există în cazul în care informarea ar periclita investigațiile sau procedurile judiciare. Totodată, obligația de a păstra confidențialitatea nu există în cazul în care avertizorul în interes public a dezvăluit în mod intenționat identitatea sa în contextul unei divulgări publice.

De asemenea, prelucrarea datelor cu caracter personal, realizată în baza Legii nr. 361/2022 privind protecția avertizorilor în interes public, inclusiv schimbul sau transmiterea datelor cu caracter personal de către autoritățile competente, va fi efectuată potrivit dispozițiilor din Regulamentul (UE) 2016/679 și din Legea nr. 363/2018, precum și dispozițiilor din Regulamentul (UE) 2018/1.725. Datele cu caracter personal care nu sunt necesare pentru soluționarea unei anumite raportări nu se colectează sau, dacă sunt colectate în mod accidental, se șterg.

În soluționarea raportării și efectuarea de acțiuni subsecvente, persoana desemnată din cadrul autorităților competente menține contactul cu avertizorul în interes public, în vederea solicitării de informații suplimentare și informării.

Persoana desemnată va informa avertizorul în interes public referitor la confirmarea primirii raportării în termen de 7 zile calendaristice de la primirea acesteia.

În cazul în care sunt necesare clarificări suplimentare privind situația sesizată, în vederea informării, efectuării de acțiuni subsecvente și soluționării raportării, persoana desemnată menține contactul cu avertizorul în interes public și transmite solicitări prin intermediul aceluiași canal de comunicare (dacă în cuprinsul raportării nu a fost indicat un alt canal de comunicare).

Soluționarea unei raportări va fi efectuată în termen de cel mult 3 luni de la data confirmării primirii raportării. Înăuntrul termenului de 3 luni, persoana desemnată va informa avertizorul în interes public cu privire la stadiul acțiunilor subsecvente, cu excepția cazului în care informarea ar putea periclita desfășurarea acestora. Acțiunile subsecvente sunt reprezentate de orice acțiune întreprinsă de către persoana desemnată în vederea soluționării raportării și, acolo unde este cazul, a remedierii încălcării raportate.

După finalizarea verificărilor, persoana desemnată întocmește un raport care conține următoarele elemente: prezentarea situației care a făcut obiectul raportării, inclusiv descrierea informațiilor aduse la cunoștința Inspectoratului Școlar Județean Mureș prin raportarea înregistrată și, după caz, prin comunicarea către autoritățile, instituțiile publice, alte persoane juridice de drept public vizate, precum și către persoanele juridice de drept privat, de concluzii și recomandări care pot cuprinde referiri la eventuale măsuri de protecție.

Raportarea internă se clasează atunci când:

a) nu conține elementele prevăzute de lege, altele decât datele de identificare ale avertizorului în interes public, iar persoana desemnată a solicitat completarea acesteia în termen de 15 zile, fără ca această obligație să fie îndeplinită;

b) raportarea este transmisă anonim și nu conține suficiente informații referitoare la încălcări ale legii, care să permită analizarea și soluționarea raportării, iar persoana desemnată a solicitat completarea acesteia în termen de 15 zile, fără ca această obligație să fie îndeplinită. În cazul în care o persoană face mai multe raportări cu același obiect, acestea se conexează, avertizorul în interes public urmând să primească o singură informare. Dacă după trimiterea acesteia se primește o nouă raportare cu același obiect, fără a prezenta informații suplimentare care să justifice o acțiune subsecventă diferită, aceasta se clasează.

Raportarea se clasează și în situația în care, în urma analizei preliminare efectuate, se constată că aceasta nu se încadrează în domeniul de aplicabilitate a prevederilor legale privind protecția avertizorilor în interes public sau în situația în care se constată faptul că persoana care a efectuat raportarea nu are calitatea de avertizor în interes public.

Persoana desemnată poate decide încheierea procedurii dacă după examinarea raportării se constată că este o încălcare în mod clar minoră și nu necesită acțiuni subsecvente suplimentare, altele decât închiderea procedurii.

Persoana desemnată comunică modalitatea de soluționare a raportării, în termen de 5 zile de la finalizarea examinării, avertizorului în interes public și persoanei vizate. Pentru a permite efectuarea de verificări suplimentare, raportările vor fi păstrate o perioadă de 5 ani de la momentul înregistrării, cu respectarea cerințelor privind confidențialitatea, după expirarea acestei perioade urmând a fi distruse de către persoanele desemnate, indiferent de suportul pe care sunt păstrate.

Raportările nereale

Constituie contravenție, potrivit art. 29 din Legea nr. 361/2022 și se sancționează cu amendă de la 2.500 lei la 30.000 lei, dacă fapta nu a fost săvârșită în astfel de condiții încât să fie considerată, potrivit legii, infracțiune, situația în care se constată că raportarea privind o încălcare a legii a fost făcută cunoscând că informațiile sunt nereale, pornind de la necesitatea respectării de către avertizor a principiilor bunei-credințe și a responsabilității.

Măsurile reparatorii și modalitățile de asigurare a protecției împotriva represaliilor

În vederea protejării împotriva represaliilor, persoanele prevăzute la art. 2 și art. 20 alin. (3) din Legea nr. 361/2022 beneficiază de următoarele măsuri:

- Avertizorul în interes public care efectuează o raportare sau divulgare publică a unor informații privind încălcări ale legii nu încalcă dispozițiile legale sau clauzele contractuale privind divulgarea de informații și nu răspunde pentru raportarea sau divulgarea publică a unor astfel de informații, cu condiția să fi efectuat o raportare sau divulgare publică în condițiile legii și să fi avut motive întemeiate să creadă că raportarea sau divulgarea a fost necesară pentru dezvăluirea unei încălcări a legii;
- Avertizorul în interes public care dobândește sau accesează date și informații de care are cunoștință în virtutea atribuțiilor de serviciu sau a raporturilor de muncă nu răspunde dacă accesarea sau dobândirea are ca scop raportarea sau dezvăluirea publică a unei încălcări a legii, iar raportarea sau divulgarea publică s-a efectuat în condițiile legii;
- Răspunderea avertizorilor în interes public pentru acte sau omisiuni care nu au legătură cu raportarea sau divulgarea publică sau care nu sunt necesare pentru dezvăluirea unei încălcări a legii este supusă dispozițiilor de drept comun;
- Nu se poate angaja răspunderea ca urmare a raportărilor sau a divulgărilor publice efectuate în condițiile legii, în cadrul procedurilor judiciare care vizează încălcări precum încălcarea dreptului la imagine, a dreptului de autor, a secretului profesional, a normelor de protecție a datelor, divulgarea secretelor comerciale sau acțiunile în despăgubire. Totodată, acestea au dreptul să invoce respectiva raportare sau divulgare publică pentru a urmări închiderea cauzei, cu condiția să fi avut motive întemeiate să considere că raportarea sau divulgarea publică a fost necesară pentru dezvăluirea unei încălcări a legii;

- În cazul în care o persoană raportează sau divulgă public informații referitoare la încălcări ale legii și aceste informații includ secrete comerciale, o astfel de raportare sau divulgare publică este considerată legală în condițiile art. 3 alin. (2) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 25/2019;
- Persoanele care au efectuat o raportare sau divulgare publică în condițiile legii au dreptul la repararea integrală a prejudiciului suferit ca urmare a raportării sau divulgării publice.

Potrivit art. 22 din Legea nr. 361/2022, este interzisă orice formă de represalii împotriva avertizorilor în interes public, amenințări cu represalii sau tentative de represalii, precum: suspendarea contractului individual de muncă ori a raportului de serviciu, concedierea sau eliberarea din funcția publică, reducerea salariului, retrogradarea sau împiedicarea promovării în muncă sau în funcția publică și a dezvoltării profesionale, aplicarea oricărei alte sancțiuni disciplinare, constrângerea, intimidarea, hărțuirea, discriminarea, cauzarea de prejudicii, anularea unei licențe/permis, solicitarea de efectuare a unei evaluări psihiatrice/medicale, etc.

Datele de contact și intervalul de timp în care persoanele desemnate din cadrul Agenției asigură consilierea persoanelor care intenționează să efectueze o raportare

Persoanele care intenționează să efectueze o raportare pot solicita Agenției Naționale de Integritate consiliere confidențială cu privire la procedura de raportare, de examinare și de soluționare a raportării prin următoarele modalități:

- Prin e-mail la adresa consiliere@integritate.eu;
- Telefonic, la numărul 0372.069.869 selectând tastele **1** (*Selectare lb. română*), **0** (*Acord înregistrare conversație*), **3** (*Direcția Avertizori în interes public*). Conversațiile vor fi înregistrate automat;
- Prin intermediul serviciilor poștale la adresa ANI din Bulevardul Lascăr Catargiu nr. 15, Cod poștal 010661, Sector 1, București – România – *În atenția Direcției Avertizori în interes public*;
- Personal, prin prezența la sediul ANI (cu programare prealabilă efectuată la adresa de email consiliere@integritate.eu).

Agenția Națională de Integritate va oferi consiliere persoanelor interesate de luni până vineri, în intervalul orar 08:30 – 16:30.

Expresia „Încalcări ale legii”

Prin încălcări ale legii, înțelegem fapte care constau într-o acțiune sau inacțiune care constituie nerespectări ale dispozițiilor legale prevăzute în anexa nr. 2 din Legea nr. 361/2022, care privesc domenii cum ar fi:

- achizițiile publice;
- serviciile, produsele și piețele financiare, prevenirea spălării banilor și a finanțării terorismului;
- siguranța și conformitatea produselor;
- siguranța transportului;
- protecția mediului;
- protecția radiologică și siguranța nucleară;
- siguranța alimentelor și a hranei pentru animale, sănătatea și bunăstarea animalelor;
- sănătatea publică;

- protecția consumatorilor;
- protecția vieții private și a datelor cu caracter personal și a securității rețelilor și sistemelor informatice.

Totodată, acestea privesc și:

- încălcări care aduc atingere intereselor financiare ale Uniunii Europene (cum sunt menționate la art. 325 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene și cum sunt detaliate în măsurile relevante ale Uniunii Europene);
- încălcări referitoare la piața internă (menționate la art. 26 alin. (2) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene), inclusiv încălcări ale normelor Uniunii Europene în materie de concurență și de ajutoare de stat, precum și încălcări referitoare la piața internă în ceea ce privește actele care încalcă normele privind impozitarea societăților sau mecanismele al căror scop este obținerea unui avantaj fiscal ce contravine obiectului sau scopului dreptului aplicabil în materie de impozitare a societăților, ce reprezintă abateri disciplinare, contravenții sau infracțiuni, sau care contravin obiectului sau scopului legii.